

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hozva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, január 19.

Mozog valami.

A félhivatalosok komoly képpel czáfolgatják azt, a mit senki sem állított, hogy a kabinetben most változások lesznek. De úgy látszik, hogy a kormány-pártban két áramlat van: a nemzeti párti, melyhez a miniszterelnök is szít és a Tisza-Bánffy-Szilágyi szövetség. Mindkettő a kabinet rekonstrukcióját kontemplálja, még pedig az első úgy, hogy Apponyi és Horánszky jussanak a kabinetbe, az utóbbi úgy, hogy Tisza István, Szilágyi Dezső, Berzeviczy Albert és esetleg Apponyi legyenek a kabinet új tagjai.

Egyelőre sem a miniszterelnök, sem szövetség nem tudták akarataikat érvényesíteni. Miután úgy a miniszterelnöknek mint a pártnak bizonyos kötelezettségeik vannak a koronával szemben s ezeknek beváltása előtt nem akarják a dolgot kenyértörésre vinni és elhalasztották az egész rekonstrukciót egyelőre a költségvetés elintézéséig; sőt nézetünk szerint még új választásnak kellene a rekonstrukciót megelőznie.

Ezek tények. Arról, hogy ma vagy holnap új miniszterek jönnének, nem volt szó és így kár is volt a félhivatalosoknak nagyképüsködniök és czáfolgatniok.

Egyik lapban a czáfolattal egyidejűleg egy újabb tárczaválságról olvasunk igen érdekes dolgokat. Az illető hír a következőleg szól:

»Bécsből az udvari körökhöz közel álló forrásból vesszük a következő értesítést:

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszterrel napok óta el van terjedve itt az a hír, melyről a magyar delegáció legutóbbi ülései alkalmával is sok szó esett, hogy gyöngélgedő egészségi állapotára való hivatkozással, miniszteri állásától való fölmentését és nyugdíjaztatását kérte a királytól.

A legfelsőbb katonai körök nem ragaszkodnak tulságos előszeretettel Fejérváry bárónak hivatalban maradáshoz és pedig csodálatosképpen azért nem, mert Fejérváry báró — szerintük — tulságosan honorálja és respektálja a parlamenti fölfogásokat és áramlatokat. S ha mégis rajta vannak, hogy továbbra is megmaradjon a honvédelmi tárcza élén, főleg azért történik, mert nem inaugurálhatják azt, hogy a tervben levő katonai rendszabályoknak, első sorban az ujonczlétszám emelésének keresztülvitelére Magyarországon keresve sem található Fejérváry bárónál alkalmasabb és képesebb egyéniség.»

Az egész hír ámulatba ejti az embert. Szinte képzelhetetlen, hogy Fejérváryt a honvédelmi miniszterségtől más válassza el, mint ásó és kapa. Tudjuk, hogy a világon minden a változás örök törvé-

nyének hódol, csak Welsersheimb és Fejérváry honvédelminisztersége nem. Kormányok jönnek, kormányok mennek; de ők nem távoznak, mert ők tagjai az érinthetlen hadseregnek.

Baj, nagy baj volna, ha már báró Fejérváryt katonai szempontból lanyhának és tulságos alkotmányosnak találnák.

A ki a magyar képviselőházban Hentzit dicsőíti, a ki a magyar honvédeket és hadapródokat kirendeli Hentzi sírházhoz, a ki a honvédséghez behozta a fekete-sárga zászlót, a ki a honvédséget közös vezérkari tisztekkel akarja ellátni, a kik fel sem esküdtek a magyar alkotmányra, ez a férfiu, a ki alkotmányos minisztersége daczára aktív közös katona, tulságosan alkotmányos volna!

Sehogy sem tudjuk ezt a hirt komolyan venni, de az bizonyos igaz, hogy utóbbi időben sok megszivlelendő dolog történt, különösen a delegációban mindenkinek feltűnt a Szilágyi és a Tisza csoport szolgálatkészsége, mely Ugronnal szemben a közös miniszterek minden kívánságait védte, szinte tul liczitalta.

A sokféle kalandos hirtől, még is csak remélünk egy alapos tisztulást a pártban, vagy a pártközi viszonyokban.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mi párbajunk.

(Katonadolog.)

Fred után: Idem.

»Rajta«! vezényelte a mindig szigorú arcu S. Még ma is magam elé képzelem az ő magas, szikár alakját, a tükörsimára borotvált, csontos arcot, melyen egy izomráncz nem volt felfedezhető. Midőn kardját kirántotta, bizonyosan azt hitte, hogy mi majd üvöltő farkasok módjára rohanunk egymásnak, melyek nőstényeket védik, hisz a brigádiskolában is örökké arra tanított bennünket, azt rága mindig a szájunkba: hogy a vak, eszeveszett támadás nyomában a diadal. Midőn a taktikát magyarázták előttünk, akkor is minduntalan ezt a tételt volt alkalomunk hallani, S. pedig napról-napra ezt ismételte nekünk a vivó óra alatt és így nem ritka eset volt nálunk, hogy még a plastron — és fejkosárral vivott assaut-k (viadalok) is véres kimenetelűek voltak.

Most a sors úgy hozta magával, hogy feljebb valónk két kedvenc tanítványa állott szemben egymással mint ellenfél, mindegyik élesre fent karddal felfegyverkezve. No lesz most csillaghullás, csakugy káprázní fogunk tőle! Elmékedett a párbaj megkezdése előtt S. De még az ő érzéketlen, csupa bőr arczára is

kiült valami torzvonás, midőn látta, hogy a párbajozó felek mozdulatai közt, a helyett, hogy egymásra támadnának, bizonyos feszült és várakozásteljes szünet kezd beállani.

Minket kettőnkét mindig szoros baráti kötelék fűzött egymáshoz. Már szenge gyermekkorunkban fenállott köztünk e kapocs, melyet az együtt töltött tanuló évek, még szorosabbra fűztek s mely hosszú évek során át sértetlenül állotta meg a tűzpróbát. Pár éve szolgáltunk már együtt ugyanegy ezrednek a kebelében, közös lakásban laktunk, sőt közösek voltak a barátaink és ismerőseink is: szóval elválhatatlanok, pajtások voltunk. E nagy barátság mellett is teljesen elütőkét jellemmaradtunk s talán éppen abban gyökerezett az oka annak, hogy egymással oly bensőleg összebátkozunk. Főleg a szépnem iránti hódolat tekintetében voltunk teljesen meghasonolva egymással s egész más felfogáson. Míg én a »fehérnépet« csak amugy lóhátról néztem és »en bagatelle« tekintettem, a velük való érintkezés alkalmával pedig szorosán az illem korlátai közt maradtam, az én kebelbarátom kikiáltott nőisztelő volt, a ki rajongott Vénusz fajtája után s minden szép arcot ünnepeit. Nem egy szép nőt tudnék e felől, lágyat, siralmasat és meghatót, elfújni az olvasónak, mert természetes, hogy az ő összes szerelmi kalandjainál én játszottam az »elefánt« szerepét! Daczára annak, hogy ilyen gyulékony, lobbánó szíve volt az én barátomnak, mégis csak az után epedett álhatatosan, hogy

tudna bevezetni a házasság biztos kikötőjébe? Minden kísérletét, melyet a szerelem birodalmába tett, csak amaz egyetlen és komoly szándéka kifolyásul tekintett, hogy mint lehetne neki egy enni való aranyos kis feleség papucs-kormányja alatt meghuzódni. Már-már úgy volt, mintha teljesen komolyak lennének a szándékai. Heteken át birka türelemmel hallgattam azokat a dicsőhymuszokat, melyeket barátom Hedvig nevű kisasszonyra ontott, egy bájos fiatal és vagyonos lányra, kivel a társaságban ismerkedtünk meg. Hedvig kisasszony ő nagysága tulajdonképen csak látogatóba volt ez időben egyik nagynénjénél, kinek mi mindennapos vendégei voltunk. A kisasszony szabadságideje már letelében volt. Különben pedig éppen a döntő szó kimondásánál tartottak a barátommal. Ez némi ünnepélyességgel közölte velem az édes titkot, mely szívét eltölti s melyet a társaság a nélkül is napok óta tudott már. Lelkiismeretesen meghánytunk-vetettünk mindent és arra az elhatározásra jutottunk, hogy barátomnak kötelessége a legközelebbi alkalommal nyilatkozni és szerelmet vállalni Hedvig kisasszony előtt. Hogy nem fog kosarat kapni, azt több mint bizonyosnak tartottuk. Elefánti minőségben teljesített szolgálatom hosszú időszaka alatt annyira vittem, hogy elég éles szemem volt már az ilyenekben!!

A döntő nap előestéjén akkora izgatottság szállotta meg az én barátomat, hogy szükségét érezte annak, hogy egy »csendeset« mulasson. Ez szükségszerű kényszer — az igazat megvallva,

A váci püspökség.

A Bud. Tud. dementalja az eddig kolportált híreket, a következőkben: Egy könyvomas után több lap közölte Vlassics közoktatási miniszternek a váci püspökség betöltésére vonatkozó állítólagos nyilatkozatát. Minden félreértés és félremagyarázás elkerülése végett ki kell jelentenünk, hogy a miniszter személyéről vagy személyre való vonatkozással semmilyen nyilatkozatot nem tett és közölt nyilatkozatából hűen közöltnek egyebet nem ismerhet el, mint azt, hogy a váci püspökség betöltésével a kormány eddig nem foglalkozott.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, január 19.

Perczel Dezső elnök azt ülést 10 órakor megnyitja.

Lukács László pénzügyminiszter ezután benyújtja az 1900. évi költségvetés pójtentésését, valamint jelentését a Horvát-Slavonországi területein, továbbá Torontál és Krassó-Szörény vármegyék több községében fenálló nagymérvű adóhátralék tárgyában.

Ezután a Ház harmadszori olvasásban elfogadta az ujoncz-jutalék összmennyiségének fentartásáról szóló törvényjavaslatot.

A hadsereg szelleme.

Az ülés mai első szónoka Rátkay László volt, a ki beszédét történelmi visszapillantással kezdi. Alig, hogy elfogadja a nemzet I. Ferdinándot királynak, megkezdődik a zavargás idegen uralkodók ellen s áthúzódik egész történelmünkön. A külügyminiszternek a delegációban a hadsereg nyelvére mondott szavaiból világos, hogy a helyzet már nem az, ami volt, itt van egy nemzet, mely önállóan képzelet magát és egy hatalom, mely gyarmatnak tekinti s mely semmit sem felejtett. (Ugy van.) Most annak a hadseregnek ujonczokat kérnek, a mely hadsereg szemében az hazaárulás, a mi a szülő szemében hazaszeretet.

Fejérváry: Nem áll.

Rátkay: Nem kellett volna a hadseregnek megjelennie a honvédek sírjánál? Nem kellett

volna elmaradnia a Hentzi szobra alul? Nem vág össze a két felfogás? Jellemző, hogy mikor ily fontos törvényjavaslatot hoznak ide, a honvédelmi miniszter minden megokolás nélkül hozza ide. A sorok közt szinte éreztetni akarja, hogy ez nem törvényjavaslat, hanem napi parancs. (Ugy van.) Helytelenek, hogy az ujoncz saját költségén vonul be s a míg az ujoncz gyalog bandukol, berobog előtte a honvédelmi miniszter külön vonata.

Fejérváry báró: Mikor mentem én külön vonaton.

Rátkay: Igazság az, hogy valami szegény ördögnek elviszik mind a három fiát és kenyér nélkül hagyják.

Fejérváry: Rendkívüli családi körülmények.

Rátkay: Igen, van rendelet a rendkívüli családi körülményekről, de ha folyamodik a szegény ember, vannak sokan a minisztériumban elvetik kérvényét. Miért nem felel arról az a miniszter, hogy mennyit költenek a kvóta szerinti Magyarországból szedett összegből Magyarországon? Miért nem veszi le a bíróság előtt a csákóját?

Fejérváry: Van már rendelet róla.

Rátkay: Hogy a magyar parlament azért képzelet parlamentnek magát, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a miniszter tegnap nem felelt Tóth János ama kérdésére, igaz-e, hogy 40 vagy 50 százalékkal felemelik az ujonczlétszámot. Illetőleg azt felelte, ő nem tud róla, várja meg a Ház nyugodtan a javaslatokat. Biztosítja a minisztert, a míg ellenzék ül a magyar képviselőházban, ilyen törvényjavaslatot keresztül vinni itt nem fognak. (Hejjes, szélsőbal.) Ne feledjék el azt sem, hogy ez a Ház megszűnt Hazám hadserege lenni. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Az előadó védelme.

Gajári Ödön Bartha Ödön közbeszólására reflektál. Ő azt kérdezte a bizottságban a miniszterrel, hogy tekintettel a póttartalékosok behívásával tett tapasztalatokra és hogy esetleg az ujonczjutalékot felemelik, nem lehetne-e a három éves szolgálatot két évre leszállítani?

A miniszter azt felelte, nem nyilatkozik arról, felemelik-e az ujonczjutalékot, de kijelenti, hogy csak addig menne ebben, a mennyire a monarchia mindkét államának anyagi ereje megengedi. A szülő kijelenti, hogy hátsó gondolat nélkül megszavazná az ujonczjutalék felemelését, avval a föltétellel, hogy behozzák a két éves szolgálatot s hogy a nemzetet nem terhelik meg nagyon anyagilag.

Justh Gyula: Még biztatja.

Gajári: A szülő csak annyit mondott. Mint pozitívumot nem állította a dolgot.

Bartha Ödön reflektál Gajári szavaira és szégyennek találja, hogy kormány most sem világosítja fel a nemzetet erről a kérdéstről, holott a verebek is csiripelnek, hogy tavaszra épen ennek kedvéért hívják össze a delegációt.

Fejérváry: Nem áll!

Pichler Győző azt kérdi, igaz-e, hogy a hadtestek számát kettővel szaporítani akarják?

Fogadatlan prókátor.

Pulszky Ágost: Az ujonczjutalék felemelése és a hadtestek szaporítása oly kérdések, melyekről mindenki beszélhet, csak a honvédelmi miniszter nem. Szó esett mindenféle terről, de a delegációban a külügyminiszter kijelentette, hogy nem vállal velük közösséget. Kár e kérdéseket ide hozni.

Pichler: Hagyja Pulszky azt, hogy mire feleljen a miniszterre. Van annak elég esze annak megítélésére, mire feleljen, mire nem. (Derűltség).

Az elnök a vitát bezárja.

A sneidig miniszter.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Komjáthy annyi mindenféléről beszélt, hogy ha ő mindarra felelni akarna, alig volna elég az egész parlamenti idő és a ház türelme. Mivel azonban tudja, hogy ő az ellenzék — tapasztalat szerint — úgy se tudja meggyőzni, (derűltség) hát ő inkább nem felel minden dologra, hanem csak röviden végez. (Derűltség). A többi közt azt mondja Komjáthy, hogy a többség elköbozza a nemzet jogait. A képviselőház többsége a nemzet többségét képviseli. (Nagy zaj a szélsőbalon).

Kubik: Mennyibe került?

Fejérváry: Kubik képviselő urnak semmibe, azt tudom. — Szóval ilyen kifejezésekkel jó lesz vigyázni!

Komjáthy: Majd jövőre vigyázok!

Fejérváry: Jó lesz! (Nagy derűltség). Egy angol hadügyminiszter mondására hivatkozik, hogy a politikusoknak és pénzembereknek több befolyást engedtek a hadsereg szervezetének megállapításában, mint kellett volna s ez ártalmára volt. Igaza volt. A politikusok nem sokat értenek a hadügyhez. Paragrafusokkal harcolnak, de — kijelenti — az ő egyszerű józan esztét nem engedi semmiféle paragrafusokkal kifizamítani. (Zajos derűltség). — A mai hadsereg ép oly hazafias, hű a hazához és királyhoz, mint az önálló hadsereg volna.

Komjáthy: Emez jobb volna.

Fejérváry: Megengedem: önnök. De kettőn

elég sűrűn elő szokta venni az én barátomat, de be kellett ismernünk, hogy ennek az embernek a mulatságra veie született nagy tehetsége van. Nem volt rajta kívül senki, a ki egy társaságot úgy szóval tartson és elszórakoztasson, mint ő. Rendesen a vacsora mellett szoktunk valahol egy társaságba összerövidni. A mulatság költségeit már ehelyütt is többnyire az én barátom viselte s ha megessett is, hogy a muri színhelyét megváltoztattuk, ezentul is ő maradt a lelke és központja a mulató társaságnak.

Szakasztott ilyen volt a helyzet azon a bizonyos estén is. Kis városkánkba aznap egy meglehetősen türethető czirkusz vetődött. Még élénken emlékezünk rá, hogy ebéd felett többten beszélték, hogy estére itt lesz majd a közös találkozó. Az estélv fénypontját Miss Mary lovornó fellépte volt képezendő a magas iskola mutatóványaival. Heves tapsolás közt jelent meg az ünnepelt a közönség előtt egy fényes szőru hollófekete lovon, mely pompásan be volt időmitva s mint a masina engedelmesskedett szép urnőjének a nélkül, hogy ez utóbbi az obligát egyensúly változtatásokat, melyek ide-oda hajlásokat és ostopattogtatásokat, a szép lovaglásnak-mindenkor nagy rovására esnek, egyszer is igénybe vette volna. Milyen bájosan tudta ez a szép tündér cylinderével a közönséget köszönteni és mily szerényen és izlésesen hajtotta végre azt a mozdulatot, midőn karsu testét hódolata jeléül a nézők előtt meghimbálta! Végre felénk fordult. A meglepetés felkiáltása röppent el ajkainkról: hisz az Ama-

zon nem volt más, mint Miczi, egy jámbor házmester leánya, ki épen serdülő korában, a legbájosabb tizenhatodik tavasz felvirradtakor tett szert arra a Meczenásra, a ki őt a lovaglásban kiképezte. A lovagló pályán sokszor összehozott bennünket a véletlen a szemrevaló szép bécsi lánnyal, emlékszem barátomnak tüzet is fogott és lángba is borult ez időben a szive tájéka a kis boszorkány ragyogó szeméitől, midőn a sors hirtelen ebbe a városba vetette őt s a kis boszorka képe feledésbe ment. A kis Micziből eközben Miss Mary lett, egy szépen kifejtett érett nő. És hogy ülte a lovat? Igazi bámulat volt. A mi feljebbvalónk, S. kettőszor huzta már félre a száját, hogy a kintinő lovornónek egy-egy harsogó »brávót« kiáltson oda, aztán meg a tenyereit is összeverté a lelkesedéstől, a mi őt elfogta. Mi fiatalság természetesen nem zárkozhatunk el attól, hogy mi is kifejezést ne adjunk annak a meglepődésnek, mely S. részéről oly hallatlan mértékben nyilvánult és egész erőnkől tapsoltunk. A lovornó tekintete most a mi páholyunkra esett s kigyúlt areza rögtön elárulta előttünk, hogy ő is felismert bennünket. A műsor legközelebbi számát már szemmel láthatólag a mi mulattatásunkra s a mi kedvünkért játszotta, lovagolta végig. Utolsó üdvözlése a dörgedelmes tapsvihár után is nekünk szólt kizárólag.

Barátomat a lovornó ragyogó tekintete mintha egészen felvillanyozta volna! A javíthatatlan kópének örökké működő, fáradhatatlan agyában és szívében már is egy újabb

kaland tervének a főbb vonalai kezdtek mutatkozni és kibontakozni. »Észbontó, a hogy ez a Mary lovagolni tud!« Azt hiszem a tündér igazán megérdemli, hogy ma mi velünk vacsorázzék. Hallám barátom lelkes szavait. Legnagyobb ijedségemre a felhívás a tisztí körben általános helyeslésre talált és én már előre láttam, hogy micsoda nagy baj kerekedik majd ebből az ünneplésből.

Amitől rettegettem be is következett. Vacsora alatt, mely Arthur barátom fáradozásai következtében a lehető legkedélyesebb hangulatban folyt le és hatalmas arányú »murivá« bővült, Arthur és Miczi ismét közelebb jutottak egymáshoz. A sok jó feltevés és fogdkozás egy perc alatt tovaszállott a fiatal lélekből. Fátyl borult a szívesen tiszta Hedvig nyájas képére, ki eddig magához bilincselte Arthur szívét s őszinte, igaz szeretettel viszonzotta az ingata, ifju szívének minden dobanását.

Egyre szilajabb befolyásu és kikapósabb esték sorakoztak amaz első találkozóhoz, mely Arthurt a czirkusz műlovornóval összehozta. Barátom egyre mélyebben beleesett abba a hálába, melyet ez a lírt körje font, mely mint az efféle kétes viszonyok általában csakis kolosszális kiábrándulással és csalódással végződhetett. A sok beszéd nem ért semmit; az én barátom fejfel lefele készült aláugrani a mélységbe. Természetes, hogy az effajta liaisonok megszokott következményei sem maradtak el. Legelőbb is beállott a pénzhiány, a szűk világ. A papa, a nagybácsi, a bajtársak szép sorban jöttek egy-

áll a vásár. (Derűtlenség). Rátkay azt mondja, hogy napiparancsban akarom elintéztetni a javaslatokat. Higyje el, ha napiparancsban tehetném, másképp volna minden. (Derűtlenség.) Az ujonczjutalék felemeléséről követel Rátkay felvilágosítást. Hogy tudok róla vagy nem tudok. Ha nem tudok, nem is felelhetek. Ha tudok, akkor is kérdés: megengedhető-e, hogy ily agitációs eszközt adjon idő előtt az ellenzék kezébe. De hát ő most nem is tud semmit. (Derűtlenség.) Barta Ödön azt a kérdést intézte hozzá, hogy a tiszteknek milyen klasszifikációjuk van a hazafiságból?

Barta: Magyar hazafiságból.

Fejérváry: Itt nincs kínai hazafiság. (Derűtlenség.) Bartha kijelentése szellemeskedés akart lenni, vagy vitézkedés. Szellemesnek — nem szellemes. Ha pedig vitézkedés, akkor adja elő nyíltan, ne pedig ilyen gyanúsítással. (Zajos éljenzés jebbfelől.) Ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Hosszas tetszés jobbról.)

Bartha Ödön kijelenti, hogy ő a közös hadseregből a honvédséghez áthelyezett tiszt hazafiságáról kérdezősködött és pedig hazafias aggodalommal. Se szellemeskedni nem akart, se vitézkedésre nincs szüksége, ilyen módon. Az ő röpke közbeszólásában lelke aggodalmát fejezte ki.

Fejérváry: Egy röpke szóban is, mikor hazafiságról van szó, okosnak kell lenni.

Komjáthy replikáz a miniszterrel, ki röviden felel.

Ezután a javaslatot részleteiben is elfogadták.

A legközelebbi ülés hétfőn d. e. 10 órakor lesz, amikor a most elfogadott javaslatok *harmadszori olvasása*, a *kvótadöntés* és a *házaszabály-revizio-bizottság* jelentése lesz napirenden.

Az ülés 1/4 1 órakor végződött.

Horvát-Szlavonországok adóhátraléka.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésében a Horvát-Szlavonországok adóhátralékai és azok rendezésének ügyében jelentést terjesztett be.

Elég szomorú jelentés. Ugy látszik az ilyen statisztikák ki fogják nyitni a kormányok szemét, hogy más adó alapot is lássanak, ne csak a földet.

Horvát-Szlavonországok területén a múlt év végével mutatkozó 8.297.838 frt 98 kr egy évi adóelőírással szemben, ugyancsak a múlt

év végével tőkében 5,044.549 frt 95 1/2 kr. késelelmi kama-

tokban pedig	2,257.108	>	97 1/2	>
	Összesen	7,301.658	frt	93 kr.

adóhátralék maradt fenn.

E hátralék, mely az évi előírásnak 87 százalékát képezi, még akkor is jelentékenynek volna mondható, ha az Horvát-Szlavonországok adóközségei között az évi előírás arányában oszlanék meg. Sulyosbitja azonban a helyzetet azon körülmény, hogy a hátralékok tulsulya a községek egy csekélyebb hányadára esik. A beszerzett adatok szerint Horvát-Szlavonországok nyolcz vármegyéje közül Varasd, Belovár-Kőrös, Verőce, Szerém, Pozsega, Zágráb és Modrus-Flume, vagyis a legjelentékenyebb hét vármegyének mintegy 814 adóközségében összpontosul az adóhátralékok tulsulya, a mennyiben az említett adóközségekben ama kisebb adóköznál, a kiknek hátraléka évi adóelőírásukat legalább háromszorosan meghaladja, 392.716 frt 28 kr múlt évi adóelőírással szemben tőkében . . . 2.964.141 frt 13 kr. késelelmi kamatokban . . . 1.618.098 > 07 >

Összesen: 4.582.239 frt 14 kr.

tartozás áll fenn, úgy hogy egyedül a tőkehátralék 780 százalékkal, az össztartozás pedig 1167 százalékkal haladja meg az 1898. évi adóelőírást.

Ehez hasonló állapotok Torontál vármegyéje több községében is előfordulnak. Ugyanis e vármegyének 4.213.701 frt 16 kr múlt évi előírásával szemben az 1897. év végével maradt 2.497.458 frt 15 kr hátralékból 1.163.107 frt 01 kr, tehát majdnem a fele 82 községre e.ik. Krassó-Szörény megye területén pedig mintegy 14 község lakossága küzködik a nagy adóhátralékokkal.

A hátralékok ezen megdöbbentően felszaporodása egyrészt a községi adminisztrációnak sok helyen észlelt gyengeségére és megbízhatatlanságára, másrészt pedig adórendszerünknek különösen a II. oszt. kereseti adóban és a családtagok adójában mutatkozó aránytalanságaira vezetendő vissza, mi mellett ezen állapot előidézésére még a birtokviszonyoknak rendezetlensége is közrehatott.

Az ingatlan végrehajtások folytatása esetén a kincstár adóköveteléseinek tulnyomó részét elveszteni s e mellett a mezőgazdasággal foglalkozó családoknak ezrei semmisülnének meg, a mi kivándorlásokra s a közgazdasági erők meggyengülésére vezetne. A magasabb állami érdek követeli meg tehát, hogy a nagy adóhátralékokkal küzködő helyeken a lakosság existenciájának biztosítása szempontjából rend-

kivüli intézkedések tésessegek. E végből és pedig Horvát-Szlavonországot illetőleg a bán hozzájárulásával, abban állapotott meg a pénzügyminiszter, hogy a nagy adóhátralékokkal küzködő helyeken a segítség úgy állapítandó meg, hogy a felekkel az egyénekenkénti hátralékok helyességének befejezett megállapítása után, a kizárólag mezőgazdasággal foglalkozó községi adóköznál csakis oly összegű adóhátralék tartassék fenn, mely az illetők fizetőképességének megfelel s melynél nagyobb összeget előreláthatólag a kincstár akkor sem kapna, ha az 1888. évi XLIV. t.-cz. 77. §-ához képest az ingatlan árverést mindegyik hátralékos ellen keresztül is vezetné. E munkálatokat részben a kir. pénzügyigazgatóságok teljesítenék; oly községekben pedig, hol a rendezés nagy terjedelme több pénzügyigazgatósági tisztviselő munkarejét igényli, az 1880. évi XXVIII. törvényzcikk 11. §-a alapján s az ott kimondott joghatályal a pénzügyigazgatóságok kebeléből kiküldött adórendező bizottságok hajtánák azt végre.

Szép ez a gondoskodás, de mi ránk is nagyon reánk férne. Ez egyidőre segítene a gazdasági bajokon s ez idő alatt meg lehetne alkotni a föld védelmének törvényeit, mielőlt oly ékesen zengtek utóbbi időben a miniszteri beszédek.

Az angolok előnyomulása.

Berlin, január 19. A Berliner Tagblatt-nak azt jelentik Londonból, hogy az angol hadügyminiszterium tegnap délután magántáviratot kapott, a mely szerint Ladysmith felszabadítása már megtörtént dolog.

London, január 19. Ridley belügyminiszter tegnap Blackpoolban beszédet mondott, a melyben a hadviselésre vonatkozó kritikára nézve a maga és minisztertársai nevében kijelentette, hogy az egész kabinet elvállalja a teljes felelősséget. Miként a nemzet, úgy a kabinet is teljesen egyetértett a háboru kezdete óta. Nem kételkedik benne, hogy ha itt lesz az ideje, a miniszterek kellően védeni fogják magukat. A sajtónak és más tényezőknél nem lehet föladata, hogy a harctéren lévő vitéz tábornokok fölött itéletet mondjának. Egy sincs köztük, aki nem birná teljesen az ország és a kormány bizalmát, másrészt pedig nincs rá eset a birodalom történetében, hogy a katonák bátrabban

másután hátukat az ifiúért odatartani és magukat megkoppasztatni. Sőt nemsokára megjelent a színen az uzsorás alakja is. Azután hirtelen kőszöntött be az a stádium, midőn ezek a források is elapadtak s a szükséges pénzt már csak rettenetes áldozatokkal lehetett felhajtani. Figyelmeztetésem folyton szívhez szólóbbak, egyre megindítóbbak lettek, de természetesen nem lett semmi foganatjuk. Arthur, a ki különben a legtalpraesettebb tiszt egyike volt, a viszonyok nyomasztó hatása alatt már már szolgálatát is elhanyagolta s mind sürűben lehetett hallani, hogy a lovaglő kapitánynak panasza van ellene, ami engem szerfelett kinosan érintett. Ehhez járultak a két szerelmes közt mind sürűbben előjövő összekoczeznások, perlekedések s nekem, a ki az egész csunya hajszát tárgyilagossá szeművegen át néztem, csakhamar egész világosan állt a tapasztalat, hogy Miss Mary nem csupán a műlovaslásban tett elválásunk óta óriási előhaladást, de mindama művészetekben is, melyek az ő társaságát oly veszedelmessé tették. Minél inkább apadoztak a pénzforrások, annál inkább hidegült a leány modora Arthur iránt, kinek ez a változás rettenetes kinokat okozott, de a ki azért annál nagyobb szolgálai alázattal alkalmazkodott ennek az ördögös nőnek a szeszélyeihez, ki rabjaként bánt Arthurral. Még hosszas éveken át zavartalanul fenállott barátságunk, melyet a sirig felbonthatatlannak tartottunk, is sinyleni kezdte már ezt az ördögi ismeretséget!

Ekkoriban történt, hogy a tiszt étközbe egy Arthurnak címzett levélkártya érkezett. Lázasan bontotta fel Arthur a borítékot. Majd hozzám fordult és suttogva így szolt: »Nagyon kérek Kurt, légy szives nekem pár napra ötven forintot kölcsönözni. Égető szükségem van rá.« Mindenki képzelheti, hogy nekem is nem egyszer helyt kellett már állanom a többivel barátomért, midőn az első kalamitások beköszöntöttek, e pillanatban tehát egyáltalán nem éreztem magamban hajlandóságot arra, hogy azt az örült játékot, melyet ezek folytattak, még pénzügyi szempontból is támogassam. Atvettem a levelet Arthurtól s ott találtam benne egyikét ama pénzcsikaró soroknak, melyeket mind ama nők, akik Miss Mary osztályába tartoznak, olyan áttetsző, lenge ruhába öltöztetnek melyek a laikusra egy csepp hatással sincsenek, míg a hálóban vergődő előtt egészen olybá tűnnek fel, mintha az igazság hangos szavát sürűltenék az illető fölébe, nevezetesen akkor, ha a követelés azt a fenyegetést is tartalmazza, hogy az illető furia visszautasítás esetére zálogba teszi holmijait, avagy öngyilkossá lesz.

Ezt az alkalmat én arra akartam felhasználni, hogy rabirjam Arthurt, hogy ezzel a viszonytal, mely minden tekintetben méltatlan volt hozzája, örökre szakítson. Azonban csunyán megajrtam a jóakaratommal. Először is méregbe jött a szavaim felett, aztán elkezdett panaszkodni iránta való baráti érzelmeknek megcsökkenése miatt. Én ezeknek hallatára el-

vesztettem türelmemet s a köztünk folyó szóváltás egyre hevesebb és hangosabb lett. Végre is Arthur egy olyan szót talált a száján kiereszteni, melyek katonatisztek körében, a kik kardot hordanak az oldalukon, nem lehet megtorlatlanul zsebre rakni még a legmeghittebb emberünk részéről sem. Fájdalmason rezzenem össze, midőn barátom e kitérését hallottam. Tehát annyira eltudta a fejét csavarni ez az ördögi nő, az én legkedvesebb barátomnak! Az asztalnál halotti csönd támadt. Mindenki tisztában volt vele, aminek ezután jönnie kell. Én nem szoltam a sértő szóra egy hangot sem. Ebéd után megválasztottam az én két hátramoszditómat lovaglő mesterünk S. és egy más bajtársam képében, a ki szemtanu volt az esetről.

A sértés olyan természetű volt, hogy ezt csak fegyverrel lehetett jóvá tenni. Így történt, hogy segédeink abban állapotottak meg, hogy másnap reggel kardra megverekedjünk. Arthur azonban a párbajt megelőző nap estéjén minden párbaj codex és szabály ellenére ájtott a szobámba, nyakamba ugrott és szívből bocsánatot kért, hogy indulatában megsértett. Én különben sem haragudtam rá, hiszen tulajdon szememmel volt alkalmam észlelni rajta azokat a befolyásokat, melyek egy kormányát veszített s a szenvedélyek és gondok által ideoda dobált hajóroncsot csináltak az én életvidor barátomból. Ekként töltöttük mi, a régi kipróbált barátság megnyilatkozásai közt az előestéjét annak a napnak, a melyen fegyveres

hadakoztak volna. A háboru eredménye kétség-telen és csakis idő és költség kérdése.

Washington, január 18. (Reuter.) Illetékes helyen kijelentik, hogy az Egyesült-Államok és Anglia között nincs nézeteltérés az amerikai áruk lefoglalásának kérdésére nézve. Anglia határozottan kijelentette, hogy az amerikai áruk nincsenek elkobzásnak alávetve, a mi a külügyi hivatalt teljesen kielégítette.

London, jan. 19. A Reuter-ügynökségnek jelentik a Potgieters-Driftet domináló Mount Aliczeről 15-iki kelettel: Az angol hadak szerdán kezdtek Frereből és Chieveleyből előnyomulni Ladysmith felszabadítására. Néhány mértföldnyire Frere mögött, a Springfield felé vezető úton a csapatok elhaladtak a búrok lövőgyakorlati cél táblái mellett. Az angolok egy csatarendben előnyomuló kisebb csapatot küldtek előre. A búrok a szomszéd halmokról lövöldöztek az angolokra. Minthogy a hírszerző csapatok azt jelentették, hogy Springfield nincs megszállva, az angol csapatok megszállták ezt a helyet. Az előnyomuló csapatok vonala több mértföldnyire nyult és valószínűleg 5000 kocsit foglalt magában. A csapatok előnyomultak Mount Alice felé, miután előbb gondosan kikémlelt minden gyanús vidéket. Az ellenséget, amely 14-én Potgieters-Driftben állott, nyilván meglepték az angolok. A gyarmati csapatok egyrésze az ellenség tüzelése közben átúszott a folyón és az ellenséges táborból átbuzott egy szekérkompot. Az ellenség sietve felszede az Atlas-heggyel szemben lévő halmokon álló táborát. Buller tábornok abban a tanyában ütötte föl főhadiszállását, amely az eltűnt Pretorius Mártoné volt. Pénteken erős robbanás hallatszott. Ma már konstatálták, hogy az ellenség Potgieters-Driftől hét mértföldnyire elpusztította az épülő félben lévő hidat. Buller tábornok felhívást és napiparancsot bocsátott ki, amely így kezdődik:

— Ladysmithben lévő bajtársaink felszabadítására megyünk. Nincs hátrálás.

A napiparancs figyelmezteti a katonákat, hogy a fehér zászlót ne tekintsék a megadás megbízható jelének. A csapatok biznak és lelkes hangulatban vannak. Egészségi állapotuk kitűnő.

London, jan. 19. A Reuter-ügynökségnek jelentik Sterkestromból 18-iki kelettel: A búrok tegnap a dordrecht vasut mentén levegőbe röpítették három kis hidat.

Ugyanennek az ügynökségnek táviratozzák Speemans-farmból, hogy Littleton dandára e hó 16-án egy tarackkúteggel Potgieters-Driftnél akadálytalanul átkelt a Tugela folyón. A csapat csatározva előnyomult és a sikságon több kis halmot foglal el. 17-én hajóágyukkal és egy tarackkúteggel hevesen ágyúzták az ellenség futóárkait, úgy, hogy részt ütöttek az ellenséges ágyusánczon, amit homokzsákok védtek. Azután látták az angolok, amint az ellenség kis csapatokban elhagyja a futóárkokat. Erre az angolok azt a dombot is kezdték ágyúzni, amely az angol hadállással szemben állott. Időközben Warren tábornoknak egy csapata is kieroszakolta az átkelést a Tugela folyón.

London, jan. 19. Hivatalosan jelentik, hogy a jövő hét folyamán 72 ágyú, 3710 katonát és 2210 lovat küldenek Dél-Afrikába a tüzéség számára.

London, jan. 19. A hadügyminisztériumhoz is beszivárgott az a másutt is elterjedt hír, hogy Ladysmith a búrokon aratott teljes győzelemmel felszabadított. A hadügyminisztériumban nagy a bizalom és azt hiszik, hogy ezek a hírek csak koraiak, de úgy gondolkodnak, hogy Ladysmith felszabadítását előreláthatólag komoly ütközetnek kell megelőznie.

Berlin, jan. 19. A birodalmi gyűlés a Möller képviselő interpellációját tárgyalja az angol kormány közegei által lefoglalt német hajók dolgában. Möller képviselő a kifakadások egész tömegét zudítja az angolok ellen, a mit a jelen voltak hangos tetszéssel viszonzoznak. Egy izben így szólt:

— Az angolok eljárását a legszélőbb önkénynek tartom. (Bravó!) Vigyázzanak magukra az angolok és eljárásuk által ne vonják magukra az egész civilizált világ gyűlöletét. (Élénk helyeslés).

dom hatalmas vágást ejt az én legkedvesebb barátomon.

A harcnak vége szakadt. Pár órával később már ott ültem Arthur ágya szélén kezembe szorongatva hü pajtlásom jobbját, a ki a legderültebb tekintettel nézett szemem közé. A jó fiu boldog volt a feletti örömeiben, hogy esinyje a színlelt parádéval olyan jól sikerült s hogy én ép bőrrel menekültem a viadaltól. Barátom sebe nem volt életveszélyes, bár egyelőre ágyban kellett még Arthurnak maradnia. Én keserű vádakkal illettem magamat, hogy ép nekem kellett barátom csinos arcába belenyusnom, mire Arthur mosolyogva így felelt: »Hál' Istennek! Legalább ezentul nem kell majd elefánt szerepet játszaniod körülöttem, kedves pajtás!« Csak természetes, hogy minden üres időmat barátom beteg ágyánál töltöttem. Az első siker, a mit ez uton kivívtam, az volt, hogy Miss Marynak egyszersmindenkorra kiadtam az utat. A szivtelen tündér a világ minden kincséért sem mulasztotta volna el, hogy Arthurt párbaj után lakásán fel ne keresse! Én azonban előre látva ezt a mngtisztelő nagy szerencsét, még idejében megtettem a szükséges intézkedéseket és a vizitnek alaposan utját szegtem. Midőn a nimfa kedvese lakásán az én markos tagbaszakadt ulánusi alakomat megpillantotta, bizonyosan kiolvasta a szemeimből, hogy szükség esetén arra is el vagyok szánva, hogy a házba tolakodót nyers erővel is vissza tartsam a küszöb átlépésétől. Megértette, hogy itt

A színház ügye.

— Bizottsági tárgyalás. —

Nagyvárad város színügyi bizottsága tegnap délután tartott értekezletén tárgyalta a színházi diszletek elkészítésének ügyét.

Jelen voltak: dr. Hoványi Géza elnök, dr. Bulyovszky József polgármester, Mezey Mihály, dr. Várady Zsigmond, Kunz Gusztáv, ifj. Rimler Károly, dr. Kornstein Lajos, Beczkay Lajos, dr. Dési Géza, Busch Dávid, Stark Gyula, Huzella Gyula, dr. Munk Béla, dr. Radó Ignác tagok, Somogyi Károly szinigazgató, Krupicza József, a színházépítő cég képviselője.

Dr. Hoványi Géza elnök előadja, hogy a színház építő bizottság, mielőtt a diszletekre a pályázatot kiírná, a színügyi bizottság véleményét két kiváló festő: Spanraf és Linhart készülnék pályázni s ezért nyilvános pályázatot nem javasol, hanem a kettő közül válasszon a bizottság. Somogyi elkészítette a készítendő diszletek jegyzékét, ezt kell összehasonlítani a felvett jegyzékkel.

Busch Dávid előadja, hogy 2 előfüggöny és a többi diszletek összesen 7446 frtba kerülne, a többi 2000 frt a hidak, feljárókra kell.

Dr. Hoványi Géza azt hozza a bizottság tudomására, hogy mindkét festő, ha a diszletek festését megkapja, az előfüggönyöket ingyen készíti.

Dr. Radó Ignác az előfüggönyre fekteti a főszólt. Ezeknek művészeknek kell lenni. Erre külön pályázatot hirdetne, pályadíjak kitűzésével.

Dr. Hoványi Géza ezt nem tartja helyesnek. A helyzetet ki kell használni, Linhartot kiváló országos művészek ajánlják s biztosítják, hogy Linhart megbízható s azt támogatni fogják kiváló művészek. Meg van győződve, hogy Linhart művészi becsü előfüggönnyt készít.

Rimler Károly pártolja dr. Radó indítványát.

Busch Dávid: a vasfüggöny lesz a legtöbbszőr lent, a főfüggöny esténként alig öt perczig lesz látható.

Dr. Hoványi Géza nem kívánja, hogy az előfüggönyre külön pályázatot irjanak ki, hanem a két pályázó adjon be előre tervezetet az előfüggönyre. Ezt a bizottság megbíráhatja.

kézzel kellett egymás életére törnünk. Felujtottuk magunk közt ifjuságunk kedves emlékeit és Arthur szilárdul feltette magában, hogy ezzel az életmóddal, melyet idáig folytatott, jövőre szakítani fog s marad az, a ki volt azelőtt, a mi régi »kedves pajtlásunk.« Ha a mi segédeink szemtanúi lehetnek volna annak, a mint mi a késő éjjeli órákban egymást szeretettel megcsókolva, egymástól elbucszunk, hogy majd csak éles karddal a kezünkben lásuk egymást viszont!

Most tehát ott állottunk a küzdőtérén: A »Rajta« vezényszó elhangzott S. ajkairól s mi mégis mindketten mozdulatlanok maradtunk. Egyikünk sem akart támadni. Csak egy pillanatilag tartott ez a helyzet. Legott eszünkhöz kaptunk s én belátva, hogy tanuink előtt kétszínű játékot nem folytathatunk, megkezdtem a támadást. Arthur csak gépiesen és szemmel láthatólag hanyagul védekezett, pedig valahogy mégis csak be kellett fejezni ezt a küzdelmet!

Én egyik csapást a másik után mértem ellenemre, melyek látszólag komolyak voltak, míg Arthur teljesen védelmi állásba ment át. Mindig közelebb-közelebb hátrált a párbaj színhelyétől kiszemelt korház nagy szobájának fala felé, még egy lépés s nem tud többé mozdulni! Mindketten éreztük, hogy itt a döntő pillanat. Én, újból elővettem egyikét ama terzvágásoknak, melyeket Arthur már többször kiparirozott, midőn Arthurnak kardja a parade-ot markirozva hirtelenül földre hull s ugyanekkor kar-

hiábavaló lesz minden fáradság és erőfeszítés. Pár nap mulva már a kis város egyik ismert gavallérijában csipett magának vigasztalót a művésznő, kit aztán pár hét mulva teljesen megkoppasztva faképnél hagyott. Arthur kijózanodott mámorából és undorodva gondolt most vissza azokra az időkre, a midőn mint valami kiforratlan kamasz, bolondja és rabja volt az egykori házmeester lányának.

Nem sok időre a párbaj után egy szépen kiczifrázott levelet kaptam a fővárosból névtelenül, melyben egy a bizonytalanság kinjaitól győőrt sziv Arthur állapotát tudakolja tőlem s bizonyos czim alatt választ kér a soraira. Ugy rémlett előttem, hogy én ezt az írást már láttam valahol. A kíváncsiság találékonytá tett. Átlapoztam az én ismerős hölgyeim albumait, végre csakugyan ráakadtam arra, a mi után kutattam. Egy érzésteljes emlékvors alatt ott ragyogott a teljesen hasonló aláírás: Hedvig!

— Ahá! Hát így vagyunk kis hamis! Csak hogy tudjuk! Elkezdtem ütni a meleg vasat. A passzív elefántból egy percz alatt aktív házasságközvetítő lett. Ugy éreztem, hogy fáradságos munkámra a koronát illeszttem rá, midőn odáig jutottam, hogy egy szép májusi napon egy kedves vendégünk elé ment ki társaságunk a pályaházba, a ki a mult tél óta nem kereste fel a mi meghitt körünket. Arthur barátom volt kiszemelve arra, hogy az érkező kedves vendéget, a ki nem volt más, mint Hedvig kisasszony Ó nagysága, a társaság nevében virágcsokkal üdvözölje.

Dr. Radó Ignác védi álláspontját, hogy az előfüggöny művészi értéke miatt, külön pályázat irassék ki.

Huzella Gyula látta a világ legkiválóbb színházainak előfüggönyeit, mind sablon. Lehetne felvenni itt Szigligeti jelzésével s népszínmű alakokkal a függöny rajzának eszméjét. Ezt kellene megoldani.

Kunz Gusztáv azt látja, hogy árendeményt fognak tenni. Ha elváltatjuk a díszleteket az előfüggönytől, akkor a díszletek olcsóbbak lesznek.

Dr. Hoványi Géza az anyagi nehézséget hozza fel. Ha most nem lesz is olyan diszes az előfüggöny, később lehet nagyobb költséggel művészi függönnyt készíttetni.

Somogyi Károly czáfolja, hogy a főfüggönnyt csak 5 perczig lehet látni. Szereti a diszes függönnyt, de jó és szép a szőnyeg függöny is. Az alakok megfestését nem a két pályázó, de kiválóbb művészeknek kell festeni. A két függönyre 500 frt csekélység, legalább 1500 frt kell ezekre.

Elfogadták az elnök indítványát, hogy szőlítsák fel a két művészt külön is az előfüggönyre. Az erre beérkező pályázatot aztán elbírálják.

Ezután az elnök felhívja Somogyit, hogy a díszletekre nézve tegye meg véleményét.

Somogyi szerint szükséges:

1 magyar falu, 1 német falu, a mely olasz vagy spanyol falunak is használható, 1 modern és 1 régi város, 1 erdő különböző részletekkel, 1 kert növényvel, 1 exotikus díszlet, 1 levegő díszlet, 1 szikla-függöny, 1 pusztaság, 1 tengerparti várossal, 1 tündér díszlet, 1 görög díszlet, 1 templom szobrok nélkül, 1 paraszt szoba, 1 csárda, 2 polgári szoba, 3 különböző szalon, 2 nagy terem, 1 gót és 1 renaissance, 1 trón-terem, 1 sátorterem, 1 ó-német szoba, 1 börtön, 1 téli vidék, 1 téli falu, 1 vár díszlet, 1 téli kert, 1 tornáczos ház, 1 magyar parasztház felszerelve, sövény, deszka- és lécz-kerítés, vert fal, deszka-kapu, ajtó, kertajtó, 1 székely ház, 2 malom 1 vízi-, 1 szélmalom, farakás, 3 kut kerek, gémes, szivattyus), 2 téli ház, 1 svájci ház, 2 földszintes és 1 emeletes ház, fa- és kőhid, 4 szobor, aranyos rács és folyon-

A mi ezután történt, az mind egész programszerű volt. Ime a sorrend: egyre sürűbbé váló látogatások, disztisztelgése Arthurnak a nagynéninél, telegrammenesztés az ideál atyjához, anyjához, ezeknek személyes megérkezése G.-be, majd a boldogító »igen« szócska, záradékul pedig az eljegyzés és lakodalom.

Most már ezek az események is messze a hátunk megett vannak meg-megvillanva néha a mult kódos horizontján. Hedvigből azóta egy jó gömbölyű és szeretetreméltó asszony lett, ki egy jókora csapat virgoncz gyermeket vall a sajátja gyanánt. Arthur most is az a kedves, jó pajtás, a ki régen volt s a mi fő, elsőrendű fészeklakó. Egy kis poczakot is eresztett időközben, a mi arra kényszerítette őt, hogy a hadsereg tartalék-állományába helyeztesse át magát. Most már nincs az az emberfia, a ki felismerje benne azt a szilaj hadnagykorbeli élvhajhászó gavallért és nőhódítót. Egyedüli szórakozása a vadászat, én minden szabad időmet a régi jó barát körében töltöm el. S mikor a barátságos vacsoránál a többiekkel együtt körül üljük a vendégasztalt s akad a társaságban még olyan, a ki nincs beleavatva Arthur megházasodásának titkaiba, ez még most is mindannyiszor hűségeen elbeszéli neki a régi mesét: annak a párbajnak a lefolyását, melyet ő és én vívtunk egykoron, oly nagy szerencsével egymással.

dáros kerítés, 2 pavillon, 4 barlang bejárat, buzavetés, világítótorony, 1 görög templom, kápolna felszereléssel, oltár, padok, szószek, gyónatószek, korcsmai söntés, boglyakemence, kályhák, fatörzs, sirkert, sirkövek, sirdomb, várfalak, ágyuk, szőnyegek, kereskedés felszerelve, luster, hajók, gondolák.

Dr. Hoványi Géza: 6000 frt van felvéve, ebben a keretben kell mozogni. Felolvassa a város által összeállított jegyzéket, a mely sokkal kevesebbet foglal össze. Azt javasolja, hogy az igazgató által felsoroltakat adják ki a festőknek, mennyiért készítenék azt el.

Somogyi Károly megkérdezné a festőket, hogy hátha az általa felsoroltakat elkészítenék a rendelkezésre álló összegért.

A díszletek jegyzékét átteszik az építési bizottsághoz, felkérve, hogy a két festőt hívja fel pályázat beadására.

Somogyi beadványa.

A csütörtöki szűgyűlés által elfogadott szerződés némely pontjának megváltoztatását kéri. Ezek a következők:

1. Okt. 15-ére ha nem lesz kész a színház az igazgató más helyen nem játszhat. Erre az időre kéri megtéríteni az általa teljesített fizetéseket.

Busch Dávid főmérnök szerint, ki van zárva, hogy okt. 16-án játszassanak. Propónálja, hogy 10—15 nappal később kössenek ki határidőt.

Krupicza József meg van győződve, hogy okt. 1-re kész lesz a színház.

Dr. Radó Ignác a vállalkozókkal kikötött bírságból kárpótolhatja a város az igazgatót. Vis major esetén nem felelős senki.

A felvilágosítások után Somogyi igazgató eláll kérelmétől.

2. A előadandó darabok megválasztását reá bízzák.

Somogyi elállott kérelmétől.

3. A város által kikötött ingyen páholy és 6 támlásszek sok; csak 3 támlásszeket óhajt adni. Kéri az 1 ingyen előadás elejtését.

A páholyt fentartják, de a 6 támlásszek helyett 3-at tartottak fenn.

4. A világítás költségét kéri pontosan megjelölni.

Ha a város tudni fogja, hogy mibe kerül a világítás, közölni fogják az igazgatóval.

5. A díszletraktárról ne az igazgató tartozék gondoskodni.

Az igazgató kérelmét teljesítették.

Ezzel az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Jan. 21. A Polgári takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése d. e. 11 órakor.

Jan. 21. Reáliskola matinéja.

Január 28. Ertekezlet a városház építése ügyében d. u. 3 órakor.

Jan. 28. Rét Népkör közgyűlése

Február 1. Joghallgatók felolvasó estélye Margittán.

* A törvényszéki elnök kinevezése.

Rövid idő alatt másodizben kerül betöltésre a nagyvárad kir. törvényszék elnöki állása. A régi elnök Gyalokay Lajos nyugdíjaztatásával dr. Tassy Pál kir. táblabíró lett kinevezve elnökké, aki azonban csak rövid ideig, mintegy egy esztendeig volt ezen hivatalában, amikor is főügyészé lett kinevezve s így a tör-

vényszéki elnöki állás ismét megüresedett. — Az új elnök kinevezését a hivatalos lap tegnapi száma közli. A hír, hogy az elnök ki van nevezve, mindenkit meglepett, mert mindenütt azt hitték, hogy az elnöki kinevezés csak a jövő hó közepén fog megtörténni. A törvényszék elnökévé, mint azt a hivatalos lap tegnapi száma közli Nagy Ferencz nagyvárad kir. ítélő táblabíró lett kinevezve. Nagy Ferenczet rendkívül szorgalmas s ha kell szigorú embernek ismerik, aki így bizonyára minden tekintetben meg fog felelni azoknak a súlyos feladatoknak, amelyek a nagyvárad törvényszék elnökére várnak.

* A nőegylet thea-estélye. A Biharmegyei nőegylet hétfőn tartja meg a Zöldfa szálloda nagytermében a f. téli időszakban negyedik thea-estélyét. A ki ismeri ezen estélyek egyszerű vonzó kedvességét, az bizonyára hétfőn is örömmel fogja felkeresni a Zöldfa termet, hogy kellemes csevegés közt egy csésze theát elfogyaszson. Az estélyen táncz is lesz. Belépti díj theával együtt 50 kr.

* A városi munkálatok árlejtése. Tizenkét munkálatra hirdetett árlejtést Nagyvárad város tanácsa, amelyet január 30-án tart meg az árverelő küldöttség. Pótlólag annak közfelfelére kérte fel lapunkat Komlóssy József jogügyi tanácsos, árverelő küldöttségi elnök, hogy a burkolati munkákra meghirdetett árlejtés nyomtatott feltételei közzé hiba csuszott be, amennyiben a bánatpénz nem kétszáz, hanem kétezer korona. Mit is a pályázók értesítése végett közre adunk.

* Perjéssy Mihály törvényszéki elnök. Ügyészségünk főnökét Perjéssy Mihály királyi ügyész, ki közel másfél év óta működik városunkban, kinevezték a csik-szeredai törvényszék elnökévé. A kinevezés nem jött váratlanul, mert az utóbbi időben mint bevégzett dolgot beszéltek, hogy Perjéssy törvényszéki elnök lesz; a hír valóban is bizonyult, amennyiben a hivatalos lap tegnapi száma már közli a kinevezést. Perjéssyben a csik-szeredai törvényszék kiváló elnököt kapott.

* Az élelmes Debreczen. Megemlékeztünk arról a mozgalomról, a melynek célja Székelyhidat és Nagy-Létát vasúttal összekötni. Ráműtattunk arra a veszélyre, a mely ezáltal Nagyváradot és Biharmegyét érné, mert a Szilágy-ság és Biharmegye északi, leggazdagabb részét és később a Sárrétet Debreczen forgalmi körébe vonja. A terv kivitele ellen azonban sem Nagyvárad, sem Biharvármegye nem tett semmit. Debreczen azonban erősen mozog a saját érdekében s hozzájárul a 2 kilométer vasút építéséhez, hogy az mielőbb létesüljön. Debreczen város pénzügyi szakszervelete tegnapelőtt tárgyalta a kérdést, s azt javasolta, hogy Debreczen városa 50,000 koronával járuljon a vasút építéséhez.

* A cigaretták drágulása. A cigarettázók megint veszedelemnek néznek elébe, Ezúttal nem a dohány, hanem a szivarkahüvely drágulása miatt. Kairoban ugyanis a szivarkahüvely gyárakban kitört a sztrájk és 4000 munkás szüntette meg a munkát. Ez valószínűvé teszi, hogy a cigaretták is megdrágulnak, ha a sztrájkot hamarosan meg nem szüntetik.

* Az izr. nőegylet hangversenye. A nagyvárad izraelita nőegylet, mint az előző években, most is gondoskodik, hogy kellemes élvezetet nyújtson a közönségnek. Február hó 10-én nagy hangversenyt rendez, a melyet táncszestélyvel köt össze. A hangverseny programja még nincs megállapítva, azonban annyit elárulhatunk már is, hogy kiváló fővárosi művészek is közreműködnek a hangversenyen.

* **A magánborfogyasztók adója.** Az elmúlt évben Nagyváradon a magánborfogyasztók tételesen fizették az elfogyasztott bor után a borítal adót. A város törvényhatósága ki-mondotta, hogy a folyó évre megmenti a magánborfogyasztókat a tételesen való fogyasztási adóztatással járó zaklatásoktól s a kiegyezést határozta el. A magánborfogyasztókkal erre nézve január hó 22. és 23-ra van kitűzve a tárgyalás a városháza nagytermébe. Felhívjuk különben a magánborfogyasztók figyelmét az e tárgyban lapunk mai számában közzétett hirdetésre.

* **Öngyilkosság egy vendéglőben.** Budapest az Üllői-ut 52. szám alatti Arany kassza vendéglőbe este félnyolcz óra felé egy körülbelül 20 éves munkásnak látszó fiatal ember tért be. A pinczértől sőt kért s miközben az a sőtésbe ment, a fiatal ember revolverrel föbe lőtte magát. Kisére ismeretlen. A mentők a kórházba szállították.

* **Kauczió sikkasztás.** Hujber Károly bog-nárségéd a múlt évben valahogy egy korcs-mára tett szert. Az üzletet, mely a Ferenczkörton állott, bérbeadta Grell József csapos-nak, a kitől 500 forint kaucziót vett át. A bérlő azonban csak rövid ideig maradhatott a korcsmában, mert azt hamarosan elcizálták, persze a Hujber adósságaiért. Grell hiába kérte vissza az óvadékát, mert a talmi korcsmárosnak egy krajczárja sem maradt. Hujber tör-vény elé került s a bíróság ma, Böhm kir. ügyész vádindítványának megfelelően, fél évi börtönnel sújtotta. Felebbezett s ezt tette a közzétett is.

* **A Tiszába fult vásárosok.** Nagy szerencsétlenséget okozott a tiszai jégzajlás, melynek — mint levelezőnk írja — több emberélet is esett áldozatul. E hó 15-én délután több vásárról jövő kocsi érkezett a csurgói révhez, daczára annak, hogy már esteledett és nagy jégzajlás is volt, a révészeket arra kényszerítették, hogy vigyék át őket a tulsó partra. A révészek eleinte vonakodtak eleget tenni az utasok kíván-ságának, de a borralaló reményében mégis engedékenyekké lettek s megkísérlették az át-kelest. Már a Tisza közepén lehettek, mikor egy hatalmas jégtábla teljes erővel neki ment az uszó kompnak, a komp kötelét elszakította, egy pillanat alatt összetörte és felborította az amugy is gyenge járművet. A rajta levő négy kocsi lovakkal, valamint a kocsin ülők vala-menyien a víz alá merültek. Még szerencse a szerencsétlenségben, hogy a felborult komphoz egy mentő csónak mellé volt csatolva, a mi a felborult komp és a jég közé szorítva, épségben maradt. A révészek a veszély pillanatában a csónakba ugráltak s a víz alul felbuk-kant utasokat is ebbe szedték fel, kivéve Vucseries Tódor és Sztanka Mihálynét, a kiket a jég alá sodrott a víz s ezek ott is lették halálukat. A megrémült révészeknek nyolcz embert és két gyermeket sikerült a hullámokból kimenteni, kiket az éppen maradt csónakba rak-tak és csak nagy küzdelem után sikerült a parthoz érni velük. A csendőrség most a vét-kes gondatlanságból eredő szerencsétlenség okozóit feljelentette a bíróságnak.

Utazás egy pária körül.

Y—f kartársam és barátom csak úgy akar haladni velem, ha lemondok arról, hogy pária legyek! Jól van! Haladok veled Leszek nap-szám. Bár jobb lenne, ha favágók lennénk, mert azok daczára annak, hogy nem kértek semmit, mégis kaptak a kalapjuk mellé egy-egy számot. S az is csak valami! Bizonyosan nagyobb önérettel viselhetik, mint mi a pária nevei.

Sőtét szeművegen nézem a világot! Iste-nem! Hiszen egy évszázados előítélet által sújtott pálya börtönében sinylettünk eddig vala-mennyien, a börtön éves lakójának pedig aján-latos, hogy sőtét szeműveget használjon, míg a szeme megerősödik.

Idealis lélek! mily szép fogalom és mily keveseknek jut osztályrészütl, — de mint min-

den a világon, ez is különböz; a *Széchenyi* ideális lelkét kevesen közelíthették még meg e földön; s mégis az ideális nagy lélek elborult, meghasonlott, pedig nem is találkozott talán méltánytalansággal, — csak a meg nem ért-hetessel nem tudott megbarátkozni.

Egyesek méltatlanok azt mondja Y—f ba-rátom, de ezek is csak azért mert nem tudják, *mi az* tanítónak lenni; legyen nyugodt, azok az egyesek *nagyon* is jól tudják mi az, csak nem *akarják* tudni!

A szép fogalmát is feltűnő szépen defi-niálja, de nem mondja meg, hogy mi módon lehet megközelíteni azt az elérhető szepet; én azt hiszem, ha csak egy ut vezet hozzá, ha ez az ut *girbe-görbe* is csak keresztül kell azon menni.

Hogy a tanítót több méltatlanság éri, mint a társadalom összes rétegét, azt előbbi cik-kemben conerét adatokkal bebizonyítottam; hogy a méltánytalanságok ezen sorozata miért játszódt le épen Nagyváradon, annak egyik oka szerintem az, hogy olyan emberek, akik nem csupán a népszámlálás alkalmával árul-ják el meglétüket, hanem máskor is számot-tevők, épen egyik-másik tanító által talán nem épen indoktalanul, de legtöbb esetben méltat-lanul a nyilvánosság előtt is meghurcoltattak s ezek, jóllehet fölül emelik magukat azon, hogy egyesekért az egésznek, mikor azok jogos, igaz-ságos, törvényes alapon állanak, jogait ne csor-bítsák, mégis mert ilyenek többen vannak s mert mégis *emberek*, nem átalják azt tenni, annyival is inkább nem, mert olyanok is ele-gen vannak, akik képesek inkább törvényellen-dolgotokat elkövetni, csak hogy személyes gyűlöletből eredő bosszúvágyuk, kielégítést nyer-jen. — És ez a megesezt sérelmek második s legfőbb oka.

Hogy miért irtam azt a támadó (?) cikket, annak több oka van: először is elkeseregtem a szívem buját sok embernek, a miáltal meg-könnyebbült a szívem, másodsor orvosságot adtam azoknak a beteg embereknek, a kik, ha bevették, bizonyosan meggyógyulnak tőle; hogy egy kissé keserű labdacokban volt elkészítve, azt az illetők temperamentuma és erős gyomra kívánta, de hogy méreg nem volt benne, az tény, mivelhogy glage keztyűben volt elkészítve s az ma még a gentlemanségnek egyik legfé-nyesebb kvalifikációja.

Az előítélet jármait, — mely lelkünk röp-tére szibbasztólag hat — én csak olyan módon vélem lerázhatni, ha míg egyrészt generatók hosszú során, consequens módon és módszerrel *kiirthatatlanul* beleoltjuk már a fogékony gyermeki szívbe, hogy minden ember *olyan körü létjogosultsággal bír*, a milyen terjedelemben értelmi és érzelmi világával fényt árasztani képes s hogy mindenki saját *«én»-jének* tartozik azzal, miszerint ezt a létjogo-sultságot azoktól, akiknek adniok kell, ha *lehet* a velük — mellettük — ha *kell* nélkülük — ellenük felé módszerrel megszerezze, kivívja és azt megszilárdítani is biztosan tudja, de viszont tanulja meg tisztelni, becsülni, sőt szeretni is a *nemes* tulajdonságokat, még a *halálos ellensé-gében* is, úgy a mint ezt a világ Megváltója, közel két ezred éve oly fenséges módon meg-mutatta — másrésztől ilyen keserű labdacok-kal akarám megtölteni azt az irt, a mely a jelen és egy ilyen jöv. generáció között tá-tong.

Igy gondolom én, hogy társadalmunk föl-szabadul még a mi létezésünk *ideje alatt* az évszázados előítélet boszorkánynyomása alól s míg ez meg nem történik, hiába emlegetünk mi törvényt, hiába kérünk jogokat, csak *eluta-sítást* fogunk kapni, mint a hogy a *«páriák» akármit* kértek: csak *kancsukat* kaptak.

B. J.

IRODALOM.

A magyarországi kath. papság Egye-temes Névtára 1900-ra.

Negyedizben rendezem sajtó alá e nagy-szabású művet, mely harmadszor és utóljára 1891-ben jelent meg kiadásomban, mert szá-mos nagyrabecstül és sürgető felhívás meg-

győzött arról, hogy az új *Egyetemes Névtár* szükségét sokan érzik és mielőbbi megjelené-sét sokan óhajtják. De meg az időpont is, a bucsuzó és beköszöntő évszázadok mesgyéjén, mintegy szintén megkívánja, hogy a magyaror-szági kath. egyháznak és papságnak ezidősze-rinti állapota egy kimerítő statisztikai emlék-nyvből megörökíttessék, melyet azonkívül a kath. papság, levelezési és számos egyéb hiva-talos teendői közben, leghasznosabb segédköny-vel fog használhatni. Ennek igazolására elég-séges röviden jelezem a mű tartalmát:

1. Az egyház központi kormánya Rómában.
2. A magyarországi kath. papság, érseki tartományok és egyházmegyék szerint. Min-degyik egyházmegyénél az egyházfő, a kápta-lanok, a központi hivatalok stb. után követ-keznek a plébániák, a vármegye, a postai, va-suti, távirtdai és gőzhajózási állomás megjelölé-lésével. Fel lesz tüntetve, mikor keletkezett a plébánia, kinek tiszteletére épült a templom, mióta vezetnek az anyakönyvek, ki a kegyur, a hívek száma, az uralkodó nyelv, a fiókköz-ségek, a plébános és segédlelkész teljes czi-mökkel.

3. A táborig papság.
4. A szerzetesrendek.
5. A nőszervezetek.
6. A papság betürendes névjegyzéke.
7. A plébániák betürendes jegyzéke.
8. A fiókközségek jegyzéke betürendben.

És hogy e mű teljesen kielégítsen minden igényt, melyet mint egyetemes név- és czimtar iránt bárki is joggal támaszthat, a legszorgo-sabban gondoskodtam arról, hogy minden te-kintetben kizárólag a legújabb adatokat tartal-mazza és valósággal az 1900-ik évre szóljon.

A könyv díszes nagy formában, szép pa-piron, világos nagy betűkkel, mintegy 50—60 negyedréti ivre fog terjedni a *«Havi Közlöny»* alakjában. Megrendelési ára, félvászonban kötve, 5 frt. (10 korona.)

Tisztelettel kérem a Főt. Papság s egyál-talán a mű iránt érdeklődők szives jelentkezé-sét és hathatós pártolását, hogy a művet, miként az határozott szándékom, mielőbb ki-adhassam.

Uj-Pécs, 1900. január havában.

Kiváló tisztelettel *Tokody* Ödön, r. k. plé-bános, a *«Havi Közlöny»* és *«Egyetemes Egy-házi Névtár»* kiadó-tulajdonosa és szerkesztője.

Igazságszolgáltatás.

Hamis eskü.

Kohn Dávid nagyvárad lakosnak a bün-perével foglalkozott tegnap a kir. törvényszék.

Hamis eskü miatt volt vádolva *Kohn*, mert ezelőtt mintegy két esztendővel megeskü-dött arra, hogy egy 600 forintos váltót nem irt alá, pedig mint később kiséült a váltót ő irta alá.

A váltó hitelezők nem elégedtek meg azzal, hogy *Kohn* az esküt letette, hanem utána jár-tak a dolognak s a vége az úgynek a lett, hogy bünygyi feljelentést tettek *Kohn* ellen.

Az ügy tegnap került végtárgyalásra.

A törvényszék a vádat beigazolnak találta s a vádiottat két évi fegyházra ítélte.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

2133 M. k. kincstár — Tóth Bálint — ren-delet.
3367 Dr. Iszpravrik Sevir — Kurt Mária — helyben hagyva.
3921 Nagyvárad i. sz. káptalan — Juhász Miklós — rendelet.
3460 Katona Dániel — Molnár Miklós — rendelet.
3461 Kovács Ágnes — Pető Károly — hely-ben hagyva.
3462 Krecsun Onuczne — Bulzán Nyika — rendelet.
3541 Aradmegye gyámpénztára — Popa Ge-raszin — helyben hagyva.

3528 Dr. Román István — Szida Joana — megsemmisítve.

3542 Steiner József csödtömögének önkéntes árverési ügye — helyben hagyva.

3558 Öcsödi takarékpénztár — Bende László és neje — rendelet.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

2392 Lévy Lina csödtömög — Lévy Sámuel — helyben hagyva.

2395 Volf Gyula — Gonda János — részben megváltoztatva.

3754 Fischer M. — Dévényi István — megváltoztatva.

3776 Herman Altár — Ramer István — feloldva.

3799 Kurländer és Ehrenfeld — Hornik Ignác — helyben hagyva.

3449 Nagy Eszter — Kis István — megváltoztatva.

3451 Bihar-körösvölgyi takarékpénztár — Bika János — helyben hagyva.

3452 Biermann Henrik — Roth Lajos — visszautasítva.

3499. Debreczeni ipar, kereskedelmi bank — Csanády — rendelet.

3503 Vigyi Jakab — Pányi Simon — visszautasítva.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

3619 Kulesár József — Kertész Antalné — megváltoztatva.

3656 Köteles János — Molnár András — helyben hagyva.

3666 Katz Andor — Kugler Antal és neje — rendelet.

3680 Gyagyovszky János — dr. Ternér Béla helyben hagyva.

3691 Tope Mojszi — Hetes Flóra — rendelet.

3693 Moritz Veldler — Merkado testv. — r. megsemmisítve.

3714 Veres János — Barta János — megváltoztatva.

3718 Dr. Steinitzer Pál — Lichtmann József — helyben hagyva.

3720 Gosztonyi Ferencz — Farkas Péter — rendelet.

3753 Imácza Flore — aradi román egyházm. — rendelet.

3821 Hirschmann Ede — Friedmann Mór — megváltoztatva.

4 Berger Jakab — Bozán György — megváltoztatva.

27 Klein M. és fia — Kiss Gyula — helyben hagyva.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

Jan. 20. A várad váraljai és Velencei Népkör estélye.
Jan. 22. A nőegylet thea-estélye a Zöldfában.
Jan. 27. Tiszti estély.
Jan. 28. Ev. ref. bál Várad-Velenczén.
Jan. 29. Kereskedő ifjak táncestélye.
Febr. 3. A katolikus kör táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 4. Az első általános munkás-betegségélyző egylet-táncestélye a Zöldfában.
Febr. 4. Posta-altisztek táncestélye a Sasban.
Febr. 11. Református bál a Sasban.
Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
Febr. 18. A kath. legény-egy. et táncestélye a Zöldfában.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.

Felolvasás Várad-Velenczén A várad-váralja és velencei népkörben folyó hó 20-án szombaton este felolvasó estélyt rendeznek, melyen a felolvasást *Nagy* Endre hírlapíró fogja tartani. A felolvasáson kívül *Weisz* Malvin kisasszony czimbalomjátéka. *Gara* Ákos és *Kovács* Jenő szavatai fogják betölteni az estély érdekes műsorát. A felolvasás után tánc lesz. Meghívó kibocsátva nincs. ezután hívja fel a rendezőség az érdeklődőket. Belépti díj 1 korona. Kezdeté este 8 órakor, felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak.

Kalikó bál. Nagyváradon mintegy 6 éve volt utoljára kalikó bál és így igen szerencsés gondolat volt a Biharmegyei nőegylet elnökségétől, hogy az egy. et aegise alatt febr. 11-én kalikó bált rendez. A fényes sikert már most 4 héttel a bál előtt is megjósolhatjuk, mert nemcsak Nagyváradon, hanem megyeszerte is óriási nagy érdeklődés mutatkozik a nőegylet kalikó bálja iránt és egyre-másra érkeznek a tudakozódások a nőegylet fáradhatatlan tevékenységű elnöknőjéhez, özv. br. *Gerliczy* Félixné urhölgyhöz a kalikó bál tervei iránt.

SZÍNHÁZ.

A városi színház megnyitása. Az idő haladtával mind aktuálisabb lesz a városi színház ünnepélyes megnyitásának kérdése, mely méltóan Nagyvárad nagy és dicső színügyi múltjához, *országos jelleggel kell, hogy öltözzön.* A megnyitás módozatainak megállapítása jelenleg a Szigligeti-Társaság kezébe van letéve, mely azonban ez ügyben még nem tett semmit és mi ezt az időt a mi még a színház megnyitásáig van, egy ilyen nagyszabású ünnepélyre való előkészületnél, nem találjuk tulságos hosszúnak. A megnyitási ünnepélyen az igazgató Erkel örökszép művét, a *Hunyadi László operát* szándékozik előadni pazar kiállítású díszletekkel és díszöltönyökkel. E terv mindenesetre igen meglepő és Somogyi igazgató találékonyságát műérzékét dicséri. Ez az opera olyas parádés jellegű is, mely teljesen bele illik egy ünnepély keretébe.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: **Fernand-Hue.**

48

Francoziából fordította — **Ö.**

— Kedvem volna vele bővebben megismerkedni.

— Azt annál könnyebben megteheti, mert addig úgy sem utazhatik el, míg a kocsikat meg nem találják. De mondja csak, parancsnok ur, kicsoda az a Dover?

Parr elmondta, hogyan ismerkedett meg Doverrel, hogyan vett részt minden vállalatokban és hogyan mentette meg őt az orosz-lántól.

Cornelius közeledett a beszélgetőkhöz. Kérdezősködött a kapitánytól, hogy körülbelől hol találhatják meg a kocsikat, és hol támadta meg őket Mutassza. Parr elmondta a mit tudott. Nemsokára odajöttek a többi utasok is.

— Szokot ön vadászni? kérdezte Cornelius a parancsnoktól.

— A mikor lehet.

— Öcsce szintén?

— Oh igen.

— Holnap mindjárt tehetünk egy kis vadászkirándulást. Hát ön, Dover ur, velünk tart?

— Nem tudom, az mástól függ.

Kérdő pillantást vetett Margitra. Cornelius észrevette.

— No, no, gondolta, ez az angol szeretné talán a szép amerikai leányt?

A nap nevezetesebb esemény nélkül folyt le. Péter egész nap nem mutatkozott, a búrok közt talált egy francia származásút, a ki tudott is egy keveset ezen a nyelven. Most kedvükre kibeszélgethették magukat hazájukról anyanyelvükön.

Másnap a kis vadászcsoport megindult az erdő felé. Margit is velük tartott, ezt látván Dover ő is elővette puskáját és a csapat után

ment. Cornelius figyelmét nem kerülte ki ez a körülmény. O kezdettől fogva megmagyarázhatatlan ellenszenvet érzett Doverrel szemben s különösen haragudott azért, hogy Dover oly nyíltan, szinte tolakodóan mutatta érzelmeit Margit iránt.

Dél felé a hőség igen nagy lett és a társaság a tábor felé vette útját. Cornelius kissé elmaradt, mert egy lelőtt madarat akart megkeresni. Nem találta meg, s most gyorsan haladt, hogy utólréje a többieket. Fegyverével csinált magának utat a sűrű bokrok között, s éppen Margitról gondolkodott, kinek szépsége nagyon hatott rá.

— Csakugyan bájos kis teremtés. Nem is hiszem, hogy ez az angol mélyebb benyomást tett volna rá. Különbömit tegyek? Pár nap múlva elutaznak, hogy soha sem lássam többé és... De mi van itt a fűbe? Ni, egy angol újság; nem, amerikai: a New-York Herald. Hogyan kerül ez ide? Bizonyosan a parancsnok vesztette el.

Vállára vetette fegyverét s átfutotta szemével az újságot.

— Jól csinálják ezek az amerikaiak, mondta magában egy hirdetést olvasva, 500,000 dollárt kínálnak jutalmul! S vajjon miért?

Tovább olvasta hirdetést.

— Gérard Henrik, Gérard Pál... ismételtette elgondolkozva. Furcsa, nekem úgy tetszik, mintha már hallottam volna ezeket a neveket... Talán valamelyik búr vagy valamelyik idegen beszélt nekem róluk.

Ezalatt utólréje a társaságot.

— Megtalálta a madarat? kérde a parancsnok.

— Azt nem, hanem találtam valamit, a mit elvesztett.

— Valjon mit?

— Egy hírlapot. A New-York Herald egy számát.

— Nem az enyém, már régóta nem volt kezemben újság.

— Egy különös hirdetés van benne félmillió dolárról.

Dover néhány lépést tett Cornelius felé.

— Talán az öné? kérdezte a búr.

Dover habozott néhány perczig, azután felelt:

— Nem, uram.

— Pedig én azt hittem.

— Nem, csak kíváncsi vagyok, hogy mi csoda félmillió dolárról van ott szó.

— Tessék, olvassa el.

Cornelius átadta a lapot és Dover látólag kíváncsian olvasta el a hirdetést.

— Különös, szólt végre. De mondja csak parancsnok ur, nem ezt a Gérard Henriket keresi-e ön?

— De igen.

— De hogyan jutott ide az erdőbe ez a lap, ha senki sem hozta ide? kérdezte Margit.

— Talán a Mutassza négerei vesztették el a kik az önök kocsijából lophatták el.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Fejérváry br. lemondása.

Budapest, jan. 19. (Saját tud. táv.)

A *K. É.* jelenti, hogy azon hir, mely szerint br. *Fejérváry* honvédelmi miniszter tárczájától megválni készül, — *alap-talan*

Az osztrák miniszterválság.

Bécs, január 19. A Fremdenblatt mára várja a Wittek-miniszterium lemondását és a kabinet-változásra vonatkozó kéziratok közzétételét. (M. T. Ir.)

A sztrájk.

Bécs, január 19. A sztrájkterületről beérkező tudósítások szerint a sztrájk mindinkább nagyobb mérvet ölt. A veszedelem immár Bécsre nézve is nagy. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Telepítési ankét.

Csütörtökön délután tartották meg a földmivélsügyi miniszterium palotájában a telepítés ügyének reformja érdekében összehívott ankétot, a melyre, mint már mai számunkban közöltük, meghívót kapott a telepítés kérdéseiről érdeklődő politikusok, publicisták és gyakorlati férfiak egész tömege.

Az ankétot Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter nyitotta meg. Vácolta a célt, a melyet a telepítéssel elérni akar, bemutatta az eddig elért eredményeket és megjelölte a vitás pontokat, a melyekre nézve az ankét véleményét kérte. Elismerve, hogy a kérdés megoldása sok nehézséggel, sok akadálylyal fog találkozni, de azt hiszi, hogy sikerülni fog a jó ügyet diadalra segíteni. Programot nem adott a miniszter, mert — igen helyesen — nem akart az ankét tagjainak az elvi kérdésekben prejudikálni.

Maguk az ankét tagjai nagyon szétágazó nézeteket fejtettek ki. Nem is lehetett várni mást. A telepítés problémájában annyiféle elmélet érvényesülhet, hogy azok alapján mindenki külön tervet konstruálhat a telepítési akció végrehajtására. Helyesebbnek kell tehát az egyik ankéttag megjegyzését, hogy a telepítési akcióval, mint adott tényvel kell számolni. Abból kell kiindulni, hogy nagyszabású telepítés fog történni és a véleményeknek arra kell szorítkozni, hogy ez az akció a gyakorlatban miként hajtassék végre. Mert ha a kérdés letelejt, a telepítés célszerűségét és a problema száz és száz nehézségét teszik vita tárgyává, az ankét eredményre nem fog vezetni. A telepítés haszna, jogossága és gazdasági jelentősége felett az elmélet vitakozzék. Az ankét a gyakorlati kérdések megoldására van hivatva és ez a szempont szabályozza további munkásságát.

SZERKESZTOI POSTA.

B. G. (Helyben). Tegnap számunkban a jogászból szóló referádánk névsorából *Sebestyén* Edith urhölgy neve tévedésből maradt ki.

Rece Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 19.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	375.40
Magyar hitel	373.50
Allamvasut	321.70
Rimamurányi	334.75
Magyar jelzálog	229.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 19.

Gabona. Gyenge.	
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	7.75
Uj tengeri	4.98
Rozs okt.	6.44
Zab okt.	5.07
Káposzta, repace, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. január 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	98.70
Magyar koronajárdék	94.50
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	99.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.80
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	188.25
Osztrák járdék papírban	99.50
Osztrák járdék ezüstben	99.30
Osztrák járdék aranyban	98.10
Osztrák korona járdék	98.75
Osztrák államsorsjegyek	187.—
Osztrák magyar bankrészevény	18.35
Magyar hitelbankrészevény	746.50
Osztrák hitelintézet részevény	750.60
Párisi vista	96.10
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.20
Németbirodalmi márka	118.10
London vista	242.20
20 márkás arany	23.62

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1899.—14111. sz. a kelt határozatával a magán használatra szánt bor és gyümölcs bor után esedékes boritaladó és városi fogyasztási illetékek 1900. évi január 1-től 1900. évi december 31-ig terjedő egy évi időtartamra általános utján leendő megállapítása az 1888. évi XXXV. t. cz. 31. §. rendelkezéséhez képest engedélyeztetvén, az általános összegnek egyezségeileg leendő megállapítására határidőül **1900 évi január hó 22. és 23-ik napját** tűzte ki.

Felhivatnak tehát mindazok akik a magán használatra szánt bor és gyümölcs bor után esedékes boritaladó s városi fogyasztási illetéket általános összegben, egyezségeileg megváltani óhajtják, miszerint a **fenti határnapokon mindenkor d. e. 9 órától 12 óráig a városház nagytermében** a kiküldött bizottság előtt személyesen jelentkezzenek, mivel ezen határidőn túl jelentkezők figyelembe vételni nem fognak s ellenükbe a tételekenti adóztatás fog alkalmaztatni.

Figyelmeztetnek a magán fogyasztók, hogy az egyezségeileg megállapított összeg az egyezségi jegyzőkönyv aláírásakor egy összegben befizetendő lesz s hogy az általános megállapítása csakis a kir. pénzügyigazgatóság jóváhagyása után lesz érvényes.

Nagyvárad, 1900. évi január hó 10.

Dr. Bulyovszky József,

polgármester.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	1 54	Gyoma ind.	3 40	2 30
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 08	Déva-Ványa >	4 37	3 35
Félic-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	2 22	Körös-Ladány >	5 13	4 22
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	2 34	Szeghalom >	5 40	4 55
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	2 53	Vésztő >	6 12	5 26
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	3 22	Kót >	6 38	6 08
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	3 36	Íráz >	6 52	6 23
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	3 49	Komádi >	7 10	7 02
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Íráz >	8 42	4 06	Nagy-tóti >	7 22	7 14
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	4 31	Szakál >	7 48	7 49
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	4 56	Körösszeg >	8 11	8 13
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	5 47	Gyires >	8 33	8 28
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 05	Uj-Palota >	8 47	8 58
>	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	6 55	Ósi >	9 03	9 13
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	7 40	Nagyvárad érk.	9 20	9 32
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva			Érmihályfalva—Nagyvárad.		
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20
Szudrics >	10 27	8 09	Félic-Fürdő >	9 40	8 45	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09	Bihar >	7 44	4 49	Székelyhid >	6 14	6 23
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Paptamási >	8 13	5 15	Nagykágya >	6 27	7 00
Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid			Gyapoly >	8 29	5 30	B.-Diószeg >	6 42	7 20
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	B.-Diószeg >	8 52	5 48	Gyapoly >	6 59	7 38
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	Nagykágya >	9 07	6 02	Paptamási >	7 24	8 04
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Székelyhid >	9 40	6 24	Bihar >	7 45	8 28
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Érselind >	10 08	6 47	B.-Püspöki >	8 04	8 48
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Érmihályfalva érk.	10 44	7 21	Nagyvárad érk.	8 21	9 09

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.